

Előfizetési árak:

Helyben

Félévre 6 frt.

Három hónapra 5 „

Postán küldve:

Félévre 7 frt.

3 hónapra 5 „ 30 kr.

Egyes szám

10 kr.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden közlemény Főpiacz Vecsegház földszinén a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.

Terjedelmes és többszöri hirdetés alkuszertint

Nyilttér: 15 kr. soronként.

Bélyegdíj:

minden beiktatásért külön 30 kr.

Előfizethető helyben: **Telegdi K. Lajos** és **Csáthy Károly** könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. Egyébtől a postahivatalok útján.

Külföldi politikánk.

Augustus 11.

? Tegnap este ért le hozzánk Beust gróf legújabb beszéde, melyet az osztrák delegáció hétfői ülésében tartott. Kötelességérzetből elolvastuk egész terjedelmében, dacára annak, hogy tartalmát előre megjövendölhetjük volna. Nem is valami szerfölött nagy jószellem szükségeltetik ahhoz, hogy a külügyér részéről védbeszédet helyezünk kilátásba. Védelmennie kellett magát az összes európai szabadelvű s a szász-porosz hivatalos sajtó ellen. Bár elkészülve lehetünk tehát védbeszédére, nem minden kíváncsiság nélkül vártuk érveit, melyekkel politikája legközelebbi vétségeit mentgetni fogja.

S mit találunk? A legneveltesebb egereket, melyet valaha vajudó hegyek szültek. Anglia ellenvetésére, mely iránylapja a „Times“-ben nyert kifejezést, azon válasz adatik, hogy a kékkönyv még sokkal kihívóbb okmányokat tartalmaz, mint Beust vöröskönyve. A „Times“ tudunkkal csak futólag emlékezett meg a vöröskönyv kihívó, polemiai tartalmáról s támadását a vöröskönyv azon hibája ellen intézte, mely szerint benne a külügyér csak azon okmányokat teszi közzé, melyekre politikája igazolása végett szüksége van. Köztünk ugyan vajmi kevesen voltak, kik csak egy percig is kételkedtek a vöröskönyv valódi értéke fölött. Mindnyájan tudtuk, hogy fontosságának nagyobb része az elhallgatottakban, csak lényegtelen része rejlik a közzétettekben.

Beust grófnak, saját szavai szerint háromféle szemrehányás tétetett. Először a német ügyekbe való beavatkozása, másodsor Franciaországhoz való vonzalma, harmadsor Poroszországtól való idegenkedése. Az elsőt tagadja, a másodikat bevallja, a harmadikat védelmezi. Azt mondja: „Nagy hatalmasságok nem esdők, hanem ajánlják a barátságot“. Franciaország önkényt ajánlotta fel szolgáltatékészégét, — post hoc a porosz kormány részéről is hasonlót várt. Valóban azon Herkulesnek hiszi Ausztriát a külügyér ur, hogy barátságért két nagyhatalom versengését kíváná? Ha a nagyhatalmak nem esdők, hanem önként ajánlják fel a baráti készséget, a porosz kormány e „szokás“ követését ép oly joggal elvárhatta Beust gróf részéről, mint ez viszont attól.

De a francia barátságra való hivatkozás lehetetlen, hogy szembe ne tüntesse egyszer mind azon új támadást, mely Poroszország ellen, e szavakban foglaltatik. Az orosz politika ellen van intézve, melyet Poroszország a keleti kérdésben támogat, mely fölött a külügyér Franciaországgal együtt ezuttal ítéletet mondott. Ez tehát még nem szövetség ugyan, de igenis a szövetség kezdeményezése, vagy ha e kifejezéssel élünk szá-

bad: a szövetség harmadrésze. Európában reánk nézve ugyanis nagyobb horderővel csak három kérdés bír. Az egyik a nevezett keleti, melyben a külügyér tehát már határozott pártot foglal, a másik kettő a német és a római kérdések, melyek a szövetség első harmadának alapján, valószínűleg egészsze való kifejlődésüket fogják megnyerni. Ha igaz — és kétségkívül igaz — hogy Beust gróf tetteinek és szavainak főcélja: ellenszenvet kelteni az osztrák-magyar népben a porosz szövetség iránt, ugy e beszédével is roz uton jár, valamint közzétett sürgönyeivel s előbbi delegationális beszédeivel, melyekre egy nagy francia lap azon találó megjegyzést tette: hogy nem épen erős férfiak sajátsága, utczán-utczasarkon keseregni a kapott kosár fölött.

Ujdonságok.

□ A Csokonai emlékszóba költségeire még hiányzó összeg nagyon igénybe veszi az illetők munkásságát; vásár vasárnapján és hétfőjén a színházban hangversenyt rendeznek az emlékkertváros választmánya által megbízottak; gondoskodva lesz, a két hangverseny műsorozata változatosságáról, s remélni lehet, hogy a vásárra bejőni szokott vidéki közönség — a színelőadások hiányában e két hangversenyt tömegesen fogja meglátogatni.

Az Alföldi Hírlap tegnapi számában azt hisszük nyomtatási hiba az, hogy e hangversenyekre Térey Antónia is megérkezett közreműködni, megigérkezett helyett; mert biztosan mondhatjuk, hogy igéreni igérkezett ugyan, de meg nem érkezett, sőt tegnapi távirat szerint nem is fog megérkezni. — Elmaradása nem okoz egyébiránt zavart, mert a műsorozat, mely ma állapított meg, anélkül is elég vonzó érdekléssel bírand.

A műsorozatot legközelebb közölni fogjuk.

— A debreczeni ref. egyház részéről, a tegnapi tartott bizottmányi gyűlésben 1086 frt 30 kr. ösztöndíj felett történt rendelkezés. Ösztöndíjt nyertek következő főiskolai növendékek:

I.

a Klobusieczky-Pallay-alapítványból: Szanka Dezső, Ónody Gyula, Csonka Gusztáv, Pap Albert, Nagy Sándor, Kolbenhayer Gyula, Simka Mihály, Jobbágy István, Tarsay Imre, Vecsey Mária, egyenként 26 frtjával.

II.

a Szondy-Kenessey alapítványból: Szöl György, Budaházy Zoltán, Bányay Jenő, Mészöly János, Mészöly Győző, Mészöly Gáspár, Márk Ferencz, Kovács István, Takács József, Szondy György, Sárváry Gyula, egyenként 25 frtjával.

III.

a Várady-Aszalay alapítványból: Megyessy Ferencz 15 frt, Balogh János 15 frt, Mészáros Gyula 25 frt, Csoma Sándor 20 frt, Dalmy József 20 frt, Kiss Lajos 25 frt, Somogyi Zoltán 25 frt, Gulyás Mihály 10 frt, Király Ferencz 15 frt, Horváth József 20 frt, Péntek Ferencz 25 frt, Porcsin Mihály 20 frt, Madar István 15 frt, Kiss István 10 frt, Molnár János 25 frt, Nagy László 15 forint.

IV.

Pásztor-Szentessy alapítványból: Fodor Sándor, Nagy Lajos, Láposy János, Osváth Ferencz, egyenként 17 frt 50 krjával.

V.

Pallay-alapítványból: Zöld Mihály, Mátéfi Ferencz, Füzessy András, Győry József, Ábrányi Lajos, Ónody Sándor, Papp Károly, Takács Bálint, Kiss Károly, Ballay Imre, egyenként 11 forintjával.

VI.

Szoboszlay-Papp-alapítványból: Makay István 6 frt 30 kr.

VII.

Harmathy-Matkó-alapítványból: Kecskés János 5 frt.

Az ösztöndíjak kiosztásának ideje tudtul fog adatni az illetőknek; a mi a legközelebbi napokban megtörténik.

— Nőszöktetés és szökés. Egy pénzügyigazgatósági hivatalnok a napokban, miután néhány hónapi itt léte alatt meglehetősen összegyűjtött adósságokat csinált, hitelezői által zaklatatva, jónak látta kerekét oldani, s szerencsésen elillant, hagyván maga után méltó bánatot, és bizony nem a legjobb emlékezetű. Ez azonban még hagyján, ha a vállalkozó szellemű férfi, amellyel, hogy hivatalát hűtlenül elhagyta, még egy derék köztisztviselőben álló férfi családi szentélyébe be nem tolokodva, mézes-mázos szavaival annak ne-jét el nem csábítja, ki is a Debreczenből távozóval csakugyan el is ment, férjének sok minden a háztartáshoz szükséges ingóságait és tetemes mennyiségű készpénzt vivén el magával. A szökvények hatóságilag nyomoztatnak.

— Ma délután a dinnyeáru kofák sátrai alatt egy kis szóváltás történt valami éretlen dinnye miatt, a kufárnó s a vásárló közrendű ember között. A perpatvar azonban majd szomorú véget ért, mert a maga igazsága mellett küzdő vásárló a kofák tömeges támadására egy sátorrudat felragadva, azt megforgatta feje felett, s talán nagyobb szerencsétlenség történhetik, ha a kapitányi hivatal egyik épen ott elmenő hivatalnok közebe nem lép, s a két peres félt be nem kísérteti.

— Ha már épen a dinnyekofákról szöletünk, megemlítjük egy füst alatt azon tilalmat is, mely a fővárosban, a dinnyehajdaraboknak az utcákon való elhányatását, mint a mi már számos szerencsétlen cseszének volt oka, tilalmazza. Ily eset, ha bár csak orrbetöréssel végződött is, az elmúlt napok alatt városunk utcáin is ismétlődött, s a nagyobb bajelhárítása végett nem lenne felesleges a tilalmat városunkban is életbeléptetni.

== A vasuti indóházzal szemközt tehát épen ott, hol a városunkba jövő idegenek előtt az leginkább feltűnik, és pedig nem igen nagy előnyükre van az úgynevezett csordások háza; no ez még csak megjárna, de mit mondjunk azon éktelen és ronda ólakhoz, melyek ennek tözomszedságában oly disztelenül hirdetik azt, hogy a város csinos-ságára bizony nem a legnagyobb gond van. — Jó lenne e ronda fészket vagy eltávolítani, vagy körülkeríteni.

** A tegnapi honvédegység fő tárgya volt az aug. 20-iki országos honvédegülésre képviselő tagok választása. E tárgyban a választmány már előbb intézkedett, 2 tagot javasolván, azonban a közgyűlés 5-öt indítványozott kiket is felkért, hogy saját költségükön mennek fel, az illető kismeltek urak Pestre. Felkértek pedig: Simonffy Sámuel, Baranyi Miklós, Dáné István, Kapros Gábor, Urai József, és póttagul Hoffmann József.

= A Nagyváradi utca egyenes vonalban kivezetése, és a vasut környéke rendezése felől való jelentéstétel Laky Lajos tanácsnok megbízott, s ismerve a tanácsnok erélyét remélhető, hogy a vasut és népkert környéke nem sokára rendeztetni fog.

MUTATVÁNY.

„Adalék Debreczen város történetéhez“ czimű dolgozatból.

III.

(Folytatás.)

Jelen sorok rendében Debreczen város 1704. és 1705. évi szomorú állapotának töredékes rajzát veszi a nyájias olvasó. Pósalaki János jegyzetei után. Pósalaki János, e városnak — a XVII. század végén és kezdetén a XVIII. századnak — előbb hites jegyzője, majd tanácsnoka, nemcsak mint buzgó városi tisztviselő, hanem irodalmi téren is, tollát becsülettel forgató férfi, méltó a hálás maradék kegyelettel emlekezete. — Ő és Barta Boldizsár az, kiknek a korabeli események irásba tételeért, kell — hogy köszönettel adózunk.

Barta Boldizsárról — közönségesen tudva van, hogy ő tette irásba a nyomtatásban is megjelent száz éves (1564—1664.) krónikáját Debreczen városának.

Pósalaki János pedig, mint a város hites jegyzője, fogalmazta „Debreczen város nyomorult állapotának megmagyarázását“, mely dolgozat a város bírja, tanácsa s egész közönsége nevében, az 1696. évben mindszent-hava 18-ik és következő napjain tartott pozsonyi gyűlés alkalmával Magyarország akkori nádorának hg. Eszterházy Pálnak s az ország több fő-főrendinek oly célból nyújtott be, hogy az ott rajzolt szenvedések tekintetéből, Debreczen város a szab. kir. városok sorába bevétezzék; minthogy csakugyan később az 1715. évi országgyűlésen e város a kir. városok sorába be is czikkelyeztetett.

A fentebb érintett fogalmazást — t. i. Debreczen nyomorult állapota megmagyarázását — miután az igen érdekes dolgokat tartalmaz — más alkalommal adandom.

Ez uttal a város 1704—5. évi szomorú állapotának töredékes rajzát veszi a nyájias olvasó — érdekes, főleg az 1705. évi elfutása a város népének, mely azután is sokáig, a nagy futás név alatt, maradt fen a későbbi maradék emlékezetében. — Pósalaki Jánost magát engedjük beszélni im a következőkben:

Febr. 3-án 1704. Istennek sokféle látogatásai forogván szegény nemzetünkön, mind az elenség fegyvere által, mind a gyermekeken az iróztató megemésztő himlő, mind más rendeken egyéb nyavalyák által fogy mindennap nemzetünk, pusztulnak az ekklésiák. Sokak bujdosásra, számkivetésre jutottak; minket pedig még a nagy kegyelmi Felső békességben megtartott. Méltónak ítéltek, hogy Istennek ily nagy haragja engesztelésére, s velünk éreztetett jótétemények meghálálása emlékezetére, — minden hónapnak első szombatján közönséges böjt celebráltassék — és azokon a napokon háromszor legyen Isteni tisztelet a templomban; — az étel és ital is megtilalmaztassék.

Most levén alkalmatosságunk, hogy annyi számú népnek lelki javára vigyázzunk; azért ötdik predikátorul tisztt. debreczeni Ember Pál urnak hivatalt adtunk.

A scholában is szükséges levén a tanítás és vigyázás; feles a deákság mindenfelől: azért professorságra akademiákból mostan lejött becsületes ifjak: debreczeni Herczeg János és Kecskeméti György uraimék hivattatnak.

Szept. 1-én 1705. A méltos fejedelem (II. Rákóczi Ferenc) parancsolatjából mindenfelől

gyűlekeznek az urak Szécsénbe. — Minekünk is akarva nem akarva, menni kellett.

Szept. 20-án 1805. Mi elmaradánk a confederatióból, nem eskették meg követceinket, mint másokat; kétségkívül a Partiumhoz gondolván bennünket. Azonban hirünk érkezvén, hogy a német hadak közelgetnek; mi Szécsénből hazafelé indultunk, ránk parancsolván a méltos fejedelem, hogy ha a német erre jó, meg ne várjuk, hanem városunkat pusztán hagyván, előre elmenjünk.

Szept. 30-án 1705. Átkelvén a német szept. 24-én a Dunán, érkezett Kecskemétre, Körösre. Kecskemétről elindulván, vette utját Szolnok felé, melyen megrettentünk, hogy a Tiszán átkelvén, egyenesen reánk jön. De szándékát Csongrádra fordította, onnan Szegedre ment, hol is a Tiszán átkövén, fordult Vásárhelyre, Turra, Turtüre. — Melyen annál jobban elémültünk, tudván bizonyosan, hogy már csak felénk fog jönni. Megvárni lehetetlen, mert nem engedik; elfutni káros, mert mindenünk itt vész.

Okt. 17-én 1705. Méltos genlis gr. Eszterházy Antal ur ő nagysága 7000 gyaloggal és feles kuruccezal ide szállt. Kinek is utasításul volt adva, hogy ha a város népe ellenszegülne s a várost pusztán hagyni nem akarná, tüzzel-vassal kiűzzön, kergessen bennünket.

Méltos genlis Károlyi Sándor ur ő nagysága is érkezvén, hasonló parancsával a méltos fejedelemnek szorgalmaz bennünket az elköltözésre.

Főbíró (Dobozó István e néven II.) ur, Tokajba menvén a méltos fejedelemhez, ezt onnan Nyiregyházig kísérvén, semmikép ki nem nyerte, hogy helyben hagyjanak bennünket.

Okt. 18-án 1705. A méltos genlis megizente, hogy határozzuk el magunkat: akarunk-e elhinni? vagy maradni? Ha nem: adjunk 500 gyalogot és 200 szekert.

Azokban Deák Ferenc kapitány ur levele érkezvén, hogy bizonyosan Turtünel a német; ezen kívánság cibomlott annyival is inkább, hogy Károlyi Sándor urnak oly parancsolatja volt: égesse fel a várost, jobb senkié ne legyen, mint az ellenségé.

Öszvegyűlvén azért, mind az egész tanács és communitás: megizenték ő nagyságok genlis Gyürky Pál ur által, hogy csak meg kell lenni, költözzünk el önszántunkból, — hogy nehezebben ne essék, ha a hadak által kényszeritnek bennünket kihajtani.

A város népe is utczánkint öszvegyűjtetvén; felső-Járára Pósalaki János, alsó Járára pedig Lévai István notáriusaink által megizentük, és ő nagyságok parancsolatját irásból elolvastattuk a népnek.

Keserves szomorú sententia! Istennek nagy ítélet! Ilyen romlásra jutva! holott ez a város, sok száz esztendőktől fogva, tüzek, vizek, török, tatár s több ellenségek között, főhajással maga alkalmaztatásával, mindenfelé való adommal megmaradt.

Okt. 19-én 1705. A nép a felrakodáshoz éjszaka kezdvén, nagy sírással rivással, egymás nyakára való borulással, jajgatással megindul. Sok csak felesége és gyermeke kezét fogta, minden jószágát itt hagyta, csak harmadnapra való kenyeret sem vihett. Sok, cselédjét s gyermekét eltévesztette, azt siratta, kereste az utczán. Soknak férje, szekere itthon nem lévén, minden jószágának itten hagyásával kellett hazából ki-mennie. Soknak gyermeke, marhája eltévelyedett, azt tudakolta, kereste mindjárt a kapun kívül. — Soknak szekere mindjárt a városban, soknak a városon kívül tört el, azzal vesződött, csinálta a mint lehetett.

Nyelvnek lehetetlen kimondani, minemü bódulás volt az ily hirtelenséggel. És így a nép, Hadház s Kálló felé, némely része Tokaj felé át a Tiszán, eltakarodott, némely gyalogok hátramaradtak fegyveresen. Sz.

(Folyt. köv.)

Fővárosi értesítő.

* A pesti népkör aug. 9-iki ideigl. választmányi ülésén, a szálláskereső bizottmány részéről Fagyas Gusztáv jelenté, hogy öz. Kassovicsné szül. Rosenthal Amália asszony házában, a Dohány- és Siputca szögletén igen alkalmas szállás létezik, mely előnyös feltételek és kedvezmények mellett november 1-én használatba is fog vétetni. A választmányi ülés végén Illéssy György elősorolja azon iparczikkeket, melyek szereplését a tervezett kiállításra biztosan ígérheti, s ezen kiállítás tárgyak közt Debreczenből pipát, csutorát, szűrt, apró fűrtü gubát, halászati eszközöket remél.

* Báró Wenckheim Béla aggasztó beteg. — Szentiványi Károlynak is, kit egy omnibus elgázolt, rosszabbra fordult állapota.

* A pesti székesegyházban tegnap aug. 11-én d. e. 10 órakor ünnepélyes istentisztelet tartott, a lengyel köztársaság által kiküldött lengyel nemzeti alkotmány emlékére.

* Andrássy Gyula gr. Ischlből Bécsbe érkezett. Ő felségénél kihallgatáson volt, — s mondják, hogy határozott nyilatkozatot tett, mely szerint Magyarország jogát a határőrvidékre nézve kétségbe vonni nem lehet, s úgy mint a védelmi törvények megalakulása alkalmával, felhozta azon körülményt, hogy a határőrvidék elvesztése tarthatatlanná tenné Magyarországon állását, sőt a horvát-magyar kiegyezkedésre is veszélyes következményekkel birna.

* A pesti izr. templom perslyejét kirabolták és pedig most már másodizben.

Pesti röppentyük.

(Aug. 8-án).

Más a nóta, más a kóta s megint más a piskóta! . . . No, hát még aztán a quota! . . . azt mondja a közös hadügyér.

Az „Ellenőr“ nevének híven megfelelőleg interpellálja a közös hadügyminisztert: hová fordította azt a Budán építendő katonai kórházra tavaly kicsikolt 150 ezer forintot, holott még egy téglát se tetetett le alapul belőle? és hogy esik az, hogy az idén ugyanannak a levegőben épült kórháznak tovább építésére 200 ezer forintot kér?

Talán ortographiai hibából ered ez az egész talány, mivel Kuhn generális ur alkalmasint nem Budát, hanem Budweiszt értett s mint tehet ő arról, ha némelyek acusticai csalódásban élnek!? Aztán meg: ki ne tudná azt, hogy a dualismus csak névleges, ott hol communismus uralkodik. Ha gazdag férfi szegény árva leányt vesz feleségül s köztük a háztartásnál a communismus elve uralg, nagyon természetes, hogy a szegény feleség drága viganóját a pénzes férjnek kell kifizetni! Az aztán egyre megy, vajon a feleség viganóra veszi-e ki azt a kis pénzt a mit shawira ad ki.

Igen! — veti ellen az „Ellenőr“ scorpója, csakhogy a férj Magyarország még nem teljeskoru; tutorkezelés alatt állván, azt mondhatja a tutor az üres ládával jött feleségnek, hogy: kacs!

— Hát hol az a tutor?
— Hát a delegatio!
— Ments meg uram isten az aféle tutoroktól! . . .

No de mégis van egy érdeme a delegatiónak! . . . Egy nyulat kiugratott a bokorból!

Azt kérdezte egyik utóbbi ülésében a külügyminiszteriumtól, hogy voltaképen hová lett legyen az a kis aprópénz, melyet a consulok, diplomaták és külföldön élő nyugdíjasok jövedelmi adó fejében eddig fizettek és fizetnek?

A külügyérség képviselője azt felelte, hogy azok bizony levonattak fizetéseikből s visszatartattak, de biz ok magok sem tudják mitevők legyenek azzal a néhány rongy forinttal?

Ez bizony, feleletnek elég naiv volt, hanem az még sem fér a scorpio fejébe, hogy a külügyminiszterium már 3-szor csinált költségvetést és azt fel sem említette, hogy nála olyan pénz is van, amelylyel nem tudja, mit csináljon. Pedig e potom összeg néhány száz ezer frtnyi bagatell, s megérdemli, hogy a számadó, ennek is csináljon egy külön rubrikát! . . .

Ments meg uram isten az ügyetlen jóakaróktól! . . .

A „Szabad Egyház“ írja, hogy egy vidéki lap reclamájában áll, hogy gr. Andrássy visszalép a honvédelmi ügyérségtől s helyét B. Vécsey József szabolesi főispán foglalná el. Elmondja a „Sz. E.“ hogy ő ugyan egy kukkot sem hallott e hírről, de ha nem lesz is belőle semmi, megérdemelné a nemes báró, ki mint Miksa császár hadsegéde „egy izben tűzben is állott Garibaldival a — kalózzal, kiből később Olaszország főlzabadi-tója s az ujkor egyik kiváló alakja lett!“ A commentárt engedjük el a kegyes olvasók! . . .

Ez is jó gyének!
Bizonyos Popovics Zsigmond és szintoly bizonyos Ivanuesku Lázár, egy humorisztikus kérvényt nyújtottak be a miniszter-elnökhez, szellemi bon-bon gyanánt.

Arra kéri a miniszterelnököt, hogy miután Aradmegyében néhány román is lakik, ne sajnáljon ezek közül főispánt, kinevezni.

Ezek a jámborok azt képzelik, hogy a főispán kinevezése is csak olyan dolog mint a cselédállítás vagy kocsis-fogadás, hogy mindegy a fakók mellé, akár Juon Gligat, akár Mesku Vaszalikát szegődtetik.

Debrecen 1869

67-73. n. sz.

a hi...

53, 54. n. sz.

kiegész.

Szegények, nagyon későn jártak, valahol nagyon elaludták az időt s mikor fölébredtek, elfeledték szemüket megdörzsölni.

Az ultramontan „Alom“ már ma megint kimutatta a foga — feketéjét!

Azt sűti ki mai számában, hogy az elzárt krakkói apácák ártatlanok, mint a ma született gyermekek, mert Ubrik Borbála nem azért örült meg, mert bezárták, hanem azért zárták be, mert megörült.

Utoljára még azt is kisűtik a tisztelendő szerkesztők, hogy egyenesen Ubrik a bűnös, miért maradt életben „corpus delicti“ nek oly soká, holott a tiszteletreméltó zárdanővérek oly buzgón segítettek a más világba költözködére!... No de hiszen Török frater ott a főmácher az alomkányásnál, ő pedig a prókátorsághoz is ért — a nagyból!

Belföld.

** Marosvásárhelyt a Maroson levő „uszoda“ mellett egy kőmives legény fult meg, ki egy félkupa pálinkába fogadott, hogy a veszélyes nek ismert helyett meglábolja. Neki is indult, de szerencsétlenül, mert az ár elsodorta, és a parton állók a legnagyobb hidegvérrrel szemlélték a nyomorult halál tusáját.

** A „Jászokunsa“ írja: Egy consortium van alakulóban, mely a jászberényi vasuti állomástól Jákóhalmán, Jászkeszén keresztül Súlyig, — Kisértől Jászladányon, esetleg Jászalsószentgyörgyön át az ujszászi illetőleg a szolnoki vasuti állomásig, lóvonatu-vasutat tervez.

** A kolozsvári vonalon is megtörtént az első vasuti szerencsétlenség, bár csak néhány nap óta van megnyitva. Ugyanis egy munkás a mozdony kereke alá került, midőn egész vakmerőséggel szaladgált a sínek körül, hogy munkáját itt-ott végezhesse.

** Kőhalomszék börtönéből következő sajtóságos esetről tudósítják a „Hont“. E napokban a szék börtönének udvarában az egyik őrt, midőn fegyverét takarította, egy (talán gyermek gyilkosságért letartóztatott) cigány nő felszólította, hogy löje fölé, mert nem érdemes, hogy éljen. A börtönőr azt felelte, hogy nincsen gyutacs, de miután a cigány nő azt is adott, csakugyan betöltötte kívánságát, s a szegény nő halva rogyott össze.

A Lajthántulról.

= A delegáció tárgyalásai tartják ezuttal leginkább lekötve a figyelmet. Érdekesek ugyan a tárgyalások, de még érdekesebbek lennének, ha azok nem a delegációkban, hanem a parlamentekben tárgyaltatnának. — Azon vélemény különbségek folytán, melyek a Határvidéki, a Lloyd-társulat jövedelmi adója és a tisztifizetések feljebbemlése kérdéseiben felmerültek, a „N. Fr. Presse“ szerint már nincs mit félni valami komolyabb conflictustól. A mondott lap szerint a Határvidéken a posta és távirdugy kezelése a magyarminiszteriumra bízatik, s az egész határvidéki vita eldöntés végett a parlament elébe tejesztetik.

Az osztrák Lloyd ügye a régiben marad (köszönjük alássan!) s a tisztifizetések feljebb emelése kérdésében már mind a két delegáció egyike sem hagyta helyben, míg a zárszámadások be nem nyujtatnak. A fődolgoz a hadügyminiszterium költségvetése megnyirbálása marad. 1869-re rendes és rendkívüli költségekre 74.517,373 frt volt a hadügyre megszavazva, s a hadügyminiszter 1870-re 79 millió 747,000 frtot, tehát 5.229,627 frttal többet követel. E többletet egyik delegáció sem akarja megszavazni, s ohajtjuk is, hogy oly tetemes megtakarítható összeg könnyelműen ne dobassék ki az állam pénztárából. Attól hogy Kuhn ur személykérdést talál csinálni ebből, épen nem tartunk, ha tetszik adieu.

Külföld.

= A krakkói zárdaesemény által okozott nagy zaj már kezd némileg csillapulni az osztrák-magyar tartományokban, — azonban ez esemény megfogja teremni a maga gyümöl-

esét, s ez égető seb a társadalmon mindenestre orvosoltatni fog, legalább a lajtántuli ministerek igen erős elhatározással készülnek hozzá. Hát minálunk fog-e ez irányban valami történni, mert még eddig ugyan a magyarminiszterium ebbeli fellépésének semmi tudomásaival nem bírnak. — Hogy a krakkói zárdaesemény Európában mindenütt mily roppant sensatiót keltett; annak illusztrálására szolgálhat az is, hogy sir Robert Ausruther az angol alsóházban kinyilatkoztatta, hogy a legközelebbi ülészek kezdetén a ház figyelmét az egyesült angol királyságok zárdáira fogja felhívni. Az indítványozó a zárdákat e folytán a kormány főfelügyelete alá akarja helyezni Newdegate ennek ellene emelt szót. Véleménye szerint a zárdák szaporodása összeférhetlen a socialis jóléttel, s a nemzeti haladással, a mint azt ugy Angliának mint az európai többi államoknak története világosan bizonyítja. A zárdáknak a kormány főfelügyelete alá helyezése, ezek létezésének elismerése és törvényesítése lenne, ennél fogva egyelőre csak azt óhajtja indítványba hozatni, hogy a kormány szerezzen adatokat magának, a zárdák, az azokban lakó szerzetesek száma, s a szerzetesi életmód minéműség felől, mik aztán a további eljárás alapjául szolgálhatnak.

= A tőkéletes dugába dőlt spanyolországi carlista felkelés kezd minden érdekét a közönségre nézve elveszteni.

= A török egyptomi viszály a legújabb hírek szerint kiegyenlítéséhez közelget.

Különfélék.

— A különböző miniszteriumokból alakult bizottmány Bécsben, megbízott törvényjavaslat kidolgozásával, miszerint a zárdák az egyesületi törvény alá essenek. — Hát a magyar miniszterium hallgat? Vagy nálunk, csak ártatlan apácák s barátok lakoznak?

Gréczban az esküdtszék a „Freiheit“ szerkesztőjét Zimmermant egyhangulag nem vétkesnek nyilvánította.

= Berlinben mult vasárnap a székesegyházban egy ifju a lelkeszre, ki épen a reggeli isteni tiszteletet végezte, rá lött azonban szerencsére nem talált. A tettes elfogatott, azonban tettének indokát mindeddig még nem vallotta be.

= A lelkiismeret mértéke. A bowsteeti bíró elébe egy hatalmas fekete szakálu vagabundus vezetettet. Miután a bíró az actákat végig nézte, a vádlott felé fordult s mondá: Ezekből ítélve önnek lelkiismerete is ép oly fekete lehet, mint szakála. — „Meglehet“, mondá a vádlott „s azon esetben, ha a lelkiismeretet a szakál nyomán lehet megmérlegelni, önnek uram egy mákszemnyi sínec,“ levén ugyan is a bírónak igen simára leborotválva a szakála.

= Egy ritka jóltevő. Egy gazdag tekintélyes gyáros Birminghamból Mason Josiah nem régiben valódi hercegi nagylelkűséggel örököltette meg nevét. Nevezetesen szülő városában Erdingtonban egy roppant palotát adományozott árva háznak, melyben 300 árva nyer ellátást. A lombardi modorban épített palota 600,000 forintba került, s ehhez még több ezer hold földet is adományozott, ugy hogy az egész alapítvány 2 millió 6 százezer forint lehet. Ezen összeg majdnem megközelíti azon adományt mit Peabody London szegényeinek ajándékozott.

= A gyufa statisztikája. Kiszámították, hogy egy francia naponként 7, egy angol 8, egy belgiumi 9 gyufát használ el. Európában naponként 300,000 kilogram vagy is két éven át, 200,000 öl fa fogyasztatik el, gyufa alakban, melyhez ismét 210,000 kilogram foszphor használtatik fel. Azon könnyűség, melylyel a gyufa segélyével tüzet lehet gyujtani, a gyufa használatát az utóbbi 20 év meg háromszorozta.

= Egy Guillotine keresztetik. Luxemburgban a napokban ítéltetett el Laplume lelkesz gyilkosa, és pedig guillotinozásra Luxemburg azonban nem bír nyaktillóval, s ha csak valahonnan kölcsön nem kap, — a mint már többlet megkísértette sikertelenül, akkor csináltatni kell. Az ottani kamara azonban sokalja egy gonosztevő végett költséget; s így a gyilkosnak kilátása van, hogy a halálos büntetéstől megszabadul.

— Bécsben vasárnap népgyűlés volt, mely a zárdáknak az államra nézve veszélyességét s megszűntetésének szükségét nagylelkűség köz kimondta.

Legújabb

= Ubrik Borbála a szürke nénéknél nem részesül kellő ápolásban, miért is a törvényszéki orvosok a főtörvényszék meghagyása folytán más helyre szállítatták.

= Krakóban egy 15 éves zsidó leányt elraboltak és kolostorba hurczolták.

= A Bémszobor alappénztára 6585 ftot 5 1/4 krt tesz.

= E hó 9-én a budai szent Anna templomot újra kirabolták.

= Bécs, aug. 11. A linzi püspök az esküdtszék ítélete elleni semmisségi panaszát csak akkor vonta vissza, a midőn arra Rómából a beleegezést megnyerte.

= Madrid, aug. 11. Prim augustus végével fog Vyhibe utazni.

— Bécs, aug. 11. A bir. tanács delegatiója ma a külügyi budget feletti részletes vitát folytatá. A bizottságnak a consulatusokra vonatkozó összes indítványai és javaslatai elfogadtattak. Továbbá a consulságok rendkívüli kiadásai, és a montenegróiak segélyezése is elfogadtatik.

— A Lloyd jövedelmi adóját a delegatio a közös budgetből kiválasztatni határozta. A közös pénzügyminiszterium budgete ellenmondás nélkül elfogadtatott.

Közigazgatás.

= Pest, aug. 11. Tegnap csaknem egész nap és éjjel esett az eső, s a hőmérsék + 11°-ra szállott alá. A gabnaüzlet ma is élénk volt, s az árak mérőnkint ismét 10—15 krral emelkedtek. Buza 87 w-tos 5 ft 32 kr, rozs és árpa kevés, kukoricza, bányai 2 ft 45 kr, zab 1 ft 78 kr.

IPARTÖRVÉNY. (Folyt.)

79. §. A társulatnak más társulattal való összeolvadását, vagy a társulati kapcsolat teljes felbontását célzó közgyűlési határozat végrehajtása csak akkor történhetik, ha a társulat minden kötelezettségeinek és tartozásainak eleget tett.

A tartozások levonása után fennmaradó társulati vagyon a társulati tagok közt semmi szín alatt fel nem osztható, hanem közhasznú iparczélokra, közgyűlési határozat által adományozandó. Ha a társulat ily határozatot hozni nem akarna, a társulati vagyon hovaforodítása iránt az illető törvényhatóság fog határozni.

80. §. Oly társulatok, melyeknek tagjai háromnál kevesebbre apadtak, feloszlatandók.

Ily esetben a vagyonbeli viszonyok rendezésére nézve szintén a 79. §. rendeletei szolgáltatnak zsinórmértékül.

81. §. A jelen törvény életbeléptetésétől számított három hó alatt valamennyi fennálló céhek megszűnnek, — tagjaiknak azonban szabadságukban áll 6 hó lefolyása alatt ipartársulatokba egyesülni, jelen törvény szabványaiával összehangzó alapszabályokat alkotni, s azokat a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszternél bemutatni. Ellenkező esetben a czéh eddigi tagjainak egymás iránti viszonya megszűntnek fog tekintetni, s a volt czéhestület vagyonára nézve a jelen törvény 79. §-a lép alkalmazásba.

IV. Rész. Az iparhatóságokról és eljárásról.

82. §. Iparügyekben első folyamodásu hatóság:

a) a megyékben és Kővárvidéken a szolgabíró;

b) szabad kerületekben, a szepesi XVI városokban s a nagy-kikindai kerületben a község előjárósága, illetőleg város tanácsa, a szabad királyi városokban a városi kapitányi hivatal, melyhez a város közönsége által az iparügyek elváltására egy vagy több városi tanácsos osztatik be;

c) a királyhágóntuli részekben:

aa) megyékben, Fogaras és Naszód-vidéken és a Székelyszékekben a szolgabíró, illetőleg dulla;

bb) a Szászföldön a szék és vidékbeli községekben az illető felügyelő;

cc) szabad királyi városokban a kapitányi, illetőleg rendőri hivatal.

83. §. Másod folyamodásu iparhatóságok:

a) megyékben és Kővárvidéken az alispán;

b) szabad kerületekben, a XVI szepesi városokban és a nagy-kikindai kerületben a főkapitány, illetőleg kerületi gróf;

c) szabad királyi városokban a város tanácsa;

d) a királyhágóntuli részekben, megyékben, Fogaras- és Naszódvidéken és a Székelyszékekben, a megyei, vidéki vagy széki tisztség; a Királyföldön a széki vagy vidéki tanács, illetőleg széki tisztség, szabad királyi városokban a városi tanács.

(Folyt. köv.)

Leány-, tan- és nevelőintézeti értesítés.

Intézeti helyiség nagypiacz, Tamássyház 2144. szám 1-ső emelet.

Alulírottak tisztelettel értesítjük a t. cz. szülőket, hogy mult évben alapított s jól szervezett leány-, tan- és nevelőintezetünkben a beírások és feltételek szept. 1-én megkezdődnek.

Feltételi díjak havonként következők:

- 1—2-dik elemi osztályokba járóktól 4 frt. o. é.
 - 3—4-dik közép osztályokba járóktól 6 frt. o. é.
 - 5—6-dik felsőbb osztályokba járóktól 8 frt. o. é.
- Növendékek teljes ellátásra is felvételnek.

Tánczos István, és neje **Décombaz Erzsébet,** intézettulajdonosok.

58. 1-6

Önkéntes árverés ingóságokra.

Megbízatásom folytán t. juttatom a n. é. közönség tudomására, miszerint a helybeli nagy- és kis-czegléd-utcák sarkán 148. sz. a fekvő Némethy-féle házban a f. évi aug. 12-kén és következő napjain, mindenkor reggeli 9 órakor kezdve, egy nagyobb háztartás eszközei, u. m. finomabb és közönségesebb butorok, asztal-, ágy- és ruhaneműek, olajfestmények, képek, könyvek, órák, szőnyegek, üveg- és porcellán-edények s különféle egyéb apróságok, valamint mindenféle konyha- és háztartási eszközök **önkéntes árverés útján** a legtöbbet ígérőknek azonnali készpénzfizetése mellett eladásra bocsáttatnak, mire a venni szándékozók ezennel t. meghívotnak. — Debreczen, aug. 7. 1869. 49. 2-5

Hódy Gyula, h. ügyvéd.

Még csak rövid ideig!

Tökéletes végeladás!

Egy pesti csödtömeg rendkívüli dús választéku áruraktárból a következő készlet

a készítési árakon alul végképen elárúsíttatik;

legfinomabb jaconnet 33 kr-ával;
szines batizs 22 krtól 28 kr. legfinomabb;
lusztrés 25 — 80 krig, melynek ezeltől 1 frt. 20 kr. volt az ára;
ruhakelmék 12 krtól feljebb;
legfinomabb velour ruhakelmék ezeltől 2 frt., most 1 frt.
nagy választék fekete és színes selyemben, ruhákra és diszitményekre;
selyem- és gyapju-bársony;
beszött hosszukendők (longshawl) és nyári hosszukendők, ugy színtele nagykendők és skót kendők (plaid), fehér és színes vászon-

és gyapotkendők; fehér perkal, csínvat, chiffon, zsinór- és pipet; fehér mouselin és organin függönyökre;
asztalterítők, asztalkendők, kávétorulkozók és ágyterítők;
butorkelmék, ripsz, piros damst és csínvat;
rumburgi-, creas és fonalvászon és kanavász, nanking és mindenemű béléssrevaló;
fehér és színes ingek;
brüni és reichenbergi gyapjukelmék; gyapot; és vászon nadrágkelmék; női tavaszi köpenyek s köpenyek; 1/4 széles Lusztrés 20 kr.

Az eladási helyiség: Debreczenben, bécsi utca 86. sz. 52. 5-5

Mintegy 1000 mérő **igen súlyos** üszög n-lküli egészen

tiszta buza vetőmagnak

ajánlatik, és kisebb részletekben is eladó.

Értekezhetni eziránt az „István“ gőzmalom-társalat czeglédutca irodájában 55. 5-5

Szerkeszti s kiadja: **Oláh Károly.**

Nagy gépszínház.

Alulírottak van szerencsése tudatni a n. é. közönséggel, hogy a vásártéren levő nagy gépszínházba naponkint este 8 órakor

nagy előadásokat tart.

Vasárnap és ünnepnapokon több előadás is tartatik.

Számos látogatást kér.

Horváth Fülöp, a gépszínház tulajdonosa.

47. 7-7

Elismervények,

Hoff János udvari szállító központi raktárának Bécsben Kärtnerring 11. sz.

Berlin, máj. 31. 1869. 12 üveg maláta-kivonat-egészségi sert kér Böhme, 6 Felsőnének a királynak palotájában. — Promontorvára, máj. 25. 1869. Kérem nekem 28 üveg mal.-kiv.-egész sert, 1 font maláta-esokoládét és 1 font maláta-esokoládé port küldeni. Gaffenfried Gabriela, báróné. — Scheiffing, máj. 9. 1869. 5 font mal.-kiv.-egész. esokoládét azon megjegyzéssel rendelék meg, hogy az, az által eddig elért eredménnyel igen meg vagyok elégedve. Az a gyomor-nak sem nem alkalmatlan, sem az emésztést a legkisebb mérvben nem zavarja, hanem erős, alanyi, könnyen emészthető és áhasonítható tápszert, s az üdülőknél a kiállott heveny és üdült betegségek után, mindennemű nedv-vesztéseknél ujjáalakító hatása van. Dr. H. Schalling, orvos. — Czege, (Erdélyben) ápril 14. 1869. Küldjön ön nekem 5 csomagot nagy gyógyhatású maláta mell-czukorkáiból, 1 fontot a híres maláta-kivonat esokoládéből, a mikkel itt 2 mellbeteg-akarok kísérletet tenni. Vass Berta, grófné. — Jablonitz, jun. 4. 1869. Kérek nekem 12 csomag maláta mell-czukorkát minél hamarabb küldeni. Apponyi Gusztáv gr.

A csupán egyedül valódi Hoff-féle maláta-kivonat egészségi ser, valamint a maláta-egészségi esokoládé és kivonat-czuk-roeskák, kaphatók egyedül Bécsben, Kärtnerring 11. sz. a. Az etí-quetteken Hoff János keze írása áll.

Debreczenben raktár létezik Weber János fűszerkereskedésében, valamint Rotschnek V. Emil gyógyszerárában.

Á R A K: A maláta-kivonat egészségi ser 6 üveg 5 frt 70 kr, 15 üveg 7 frt, 28 üveg 14 frt, 58 üveg 27 frt 50 kr, 120 üveg 55 frt. — A maláta esokoládé 1. sz. 1 1/2 frt 40 kr, 2. sz. 1 1/2 frt 60 kr, 3. sz. 1 1/2 frt 1/2 frt ingyen; 10 sz. 1 1/2 frt. — A maláta esokoládé ser, mely a gyermekeknek az anyatejet helyettesíti, 80 és 40 kr. A czukorkák 1/2-ja 60 és 50 kr. Bécsből le. 24.—3—5?

Pályázati hirdetés.

A Sz. kir. Debreczen város tulajdonát tevő mintegy 16 ezer holdnyi belső legelő felmérése és térképezése elrendeltetvén, kik ezen munkálatot felvállalni hajlandók, felhivatnak hogy ajánlataikat folyó évi szeptember 15-ig a városi tanáchoz nyujtsák be.

A feltételek a városi sz. m. vevősnél megtekinthetők s kívánatra meg küldetnek. Kelt Debreczenben 1869

augusztus 6-án tartott tanács ülésből

57. 2-5 a városi tanács

Eladó ház.

Nyomatóu'czán **801-ik sz. a.** téglafalú, cseréppel fedett ház. utána való külső földével együtt örök áron eladó.

Értekezhetni iránta ügyvéd **Ujváry István-nal** Debreczen nagyujtca 1602 szám alatt. 55. 3-5

Debreczen. 1869. Nyomatott a város könyvnyomdájában.